

Onverwachte pleidooien voor een federale kieskring

Marnix Beyen

Universiteit Antwerpen
De Morgen, 13 juni 2007

Op 14 februari van dit jaar lanceerde een kleine intellectuele denktank, die als Pavia-groep door het leven gaat, een stevig onderbouwd voorstel om 15 zetels in het nationale parlement te laten aanduiden door een federale kieskring. Negen daarvan zouden voorbehouden zijn voor de Nederlandse taalgroep, zes voor de Franstalige. Het voorstel kreeg nauwelijks gehoor in politiek Vlaanderen. Aangezien iedereen in de veronderstelling verkeerde dat de federale verkiezingen zouden worden gedomineerd door het communautaire opbod, wenste niemand zich te vereenzelvigen met een voorstel dat het federale beslissingsniveau opnieuw zou versterken.

De verkiezingen die we net achter de rug hebben, tonen nochtans aan dat voor alle niet uitgesproken separatistische partijen in Vlaanderen de federale kieskring een positieve zaak had kunnen zijn. Opvallend genoeg hebben kopstukken uit elk van die partijen dit ook meer of minder expliciet – en in de meeste gevallen ongewild – erkend gedurende het voorbije verkiezingsweekend.

Het meest uitgesproken in dit verband was premier Verhofstadt, tijdens de VRT-uitzending *De laatste ronde* van vrijdagavond. Na een reportage te hebben gezien waaruit zijn grote populariteit in Wallonië bleek, gaf hij – half gekscherend, half ernstig – toe dat een federale kieskring misschien nog niet zo'n slecht idee zou zijn geweest. Hij had, vanuit het perspectief van zijn partij, waarschijnlijk geen ongelijk. Want stel je eens voor dat er een federale kieskring zou hebben bestaan. In de gespannen sfeer die gedurende de voorbije weken heerste tussen de twee grootste Franstalige partijen, zou het niet ondenkbaar zijn geweest dat heel wat ontgoochelde PS-kiezers hun stem binnen die kieskring eerder zouden hebben verleend aan de Vlaamse liberalen dan aan de verfoeide MR. In dat geval zouden de pogingen van Bart Somers om de liberale familie te laten uitroepen tot de grootste politieke familie van het land misschien minder krampachtig hebben geklonken en had het politieke afscheid van Verhofstadt misschien nog vier jaar kunnen uitgesteld worden.

Ook de redenering die de Sp.a-kopstukken opbouwden om hun verkiezingsnederlaag te verklaren kan worden gelezen als een onverwacht pleidooi voor een federale kieskring. Wij kregen de rekening gepresenteerd voor het falen van de PS, zo klonk het unisono bij Caroline Gennez en Johan Vande Lanotte, en zelfs Louis Tobback leek troost te vinden bij de gedachte. Hoewel zij hiermee ongetwijfeld de aandacht afleidden van belangrijke andere verklaringselementen – zo genoot het begrotingsbeleid van paars een bijna even kwade faam als het beleid dat werd gevoerd op justitie – bevat dit argument ongetwijfeld een kern van waarheid. Tegelijk is nauwelijks een beter argument voor een federale kieskring denkbaar. Indien de Vlaamse socialisten willen vermijden dat de kwalijke

reputatie van hun Franstalige zusterpartij op hen afstraalt, dan moeten zij er immers voor zorgen dat Franstalige federale politici mee verantwoording verschuldigd zijn aan het Vlaamse electoraat. En uitgerekend dat wordt beoogd met de door de Pavia-groep voorgestelde electorale vernieuwing. De kostbare zetels die in de federale kieskring te verdienen vallen, zouden voor de Franstalige socialisten een aansporing zijn om door structurele hervormingen de sympathie te herwinnen van hun socialistische kameraden in het Noorden.

Maar zelfs aan de kant van de CD&V/NV-A werden tijdens het voorzittersdebat van zondagavond ongewilde argumenten aangedragen voor de federale kieskring. Ons confederalisme is niet gebaseerd op de wil geld af te nemen van het Zuiden, zo benadrukte voorzitter Jo Vandeuren grootmoedig, maar op ons verlangen om de welvaart in beide delen van het land te stimuleren. Maar als het katholieke Vlaanderen effectief zo bekommerd is om het lot van Wallonië, dan heeft het er toch ook alle baat bij politieke hervormingen in dat landsgedeelte electoraal te steunen? Door Vlaanderen via een federale kieskring controle te laten uitoefenen op het politieke werk van de Franstalige mandatarissen, zou CD&V/NVA zich een goede huisvader van het land tonen. Precies wat het christelijk-nationalistische kartel beweert te zullen zijn.

Kortom, alle niet openlijk separatistische partijen in Vlaanderen hebben er, weliswaar om zeer diverse redenen, baat bij het project van de federale kieskring te steunen. En de winst voor 'de burger', die al deze partijen zo na aan het hart ligt, zou nog groter kunnen zijn. De onbestuurbaarheid die als gevolg van de voorbije verkiezingen dreigt te ontstaan, zou er in de toekomst misschien door kunnen vermeden worden. Want hoezeer Vlaanderen, Wallonië en Brussel in politiek opzicht ook van elkaar verschillen, op een 'cleane' manier scheiden zoals Tsjechië en Slowakije dat hebben gedaan, is simpelweg onmogelijk. Daarom kunnen ze maar beter proberen hun gezamenlijke bevoegdheden op een democratische manier uit te voeren.